

Recenzja pracy doktorskiej w przewodzie doktorskim pana Liu Fei

Zleceniodawca:

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

Postępowanie prowadzone na podstawie nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz.742 z późn. zm.)

Do pisma Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej Prof. dr hab. Pawła Łukaszewskiego dołączona została płyta CD z zarejestrowanym Dziełem Artystycznym oraz praca pisemna będąca Opisem dzieła artystycznego.

Temat pracy doktorskiej:

Bas- baryton - jako głos komediowy. Problematyka zadań wokalnych i scenicznych w partiach buffo na wybranych przykładach.

1. Ocena dzieła artystycznego

Na dzieło artystyczne składają się wybrane arie i duety z oper G. Rossiniego, W.A. Mozarta oraz G. Donizettiego:

1. G. Rossini - aria Don Basilia "La calunnia e un venticello" z I aktu opery *Il barbiere di Siviglia*
2. W. A. Mozart - aria Leporella "Madamina! Il catalogo e questo" z I aktu opery *Don Giovanni*
3. W. A. Mozart - aria Figara "Se Vuol ballare" z I aktu opery *Le nozze di Figaro*
4. W. A. Mozart - aria Figara "Non più andrai" z I aktu opery *Le nozze di Figaro*
5. W. A. Mozart - duet Susanny i Figara "Cinque, dieci" z I aktu opery *Le nozze di Figaro*
6. W. A. Mozart - aria Figara "Aprite un po' quegli occhi" z IV aktu opery *Le nozze di Figaro*
7. G. Donizetti - aria Dulcamary "Udite, udite o rustici" z I aktu opery *L'Elisir d'Amore*
8. G. Donizetti - duet Dulcamary i Nemorina "Ardir! Ha forse il cielo" z I aktu opery *L'Elisir d'Amore*

W nagraniu uczestniczyli:

Susanna - Lyu Fanke sopran

Nemorino - Qi Zhamfeng tenor

dr Yan Rong – fortepian

Realizatorzy nagrania – dr hab. Ewa Lasocka (1,2,7,8), Emilian Rymarowicz (3,4,5,6)

Nagranie zostało zrealizowane w Filharmonii Narodowej (1,2,7,8) 20.02.2023 r. oraz Studio Polskiego Radia (3,4,5,6) 19.01.2024 r. i 12.05.2024 r.

Pan Liu Fei dysponuje głosem bas-barytonowym o interesującej barwie, wyrównanym brzmieniu w całej jego skali oraz umiejętnościami pozwalającymi z łatwością pokonywać wymagania techniczne wykonywanych dzieł. Żałuję, że dzieło artystyczne zostało nagrane na nośniku CD. Nagranie video z pewnością umożliwiłoby w pełni odebrać wszystkie aspekty wykonania arii buffo, o których pisze Doktorant w opisie dzieła artystycznego. Mam tu na myśli elementy interpretacji aktorskiej, która nawet w wykonaniu koncertowym arii i duetów stanowi integralny i niesłychanie ważny element budowania postaci.

Przedstawione nagrania charakteryzuje bardzo rzetelne odczytanie warstwy muzycznej, ogromne staranie o wszystkie szczegóły techniczne budujące stylistykę wykonania. Na uznanie zasługuje szczególnie pieczołowicie opracowana fonetycznie warstwa tekstowa. Doktorant ze swobodą buduje muzyczną charakterystykę kreowanych postaci, która z pewnością wynika z dogłębnej analizy arii, duetów, świadomości ich kontekstu w operach oraz tradycji wykonawczych.

Wyjątkowe miejsce w dziele artystycznym zajmują dwa duety. Dialog muzyczny nabiera w nich nowej jakości. Doktorant prezentuje swoje umiejętności w zakresie odbierania inspiracji muzycznej i emocjonalnej od partnerów. Duet Dulcamary i Nemorina zachwylił mnie swoim poziomem wykonania przez wszystkich wykonawców. Stanowi zarazem niezwykle satysfakcjonujące podsumowanie recitalu.

Zaprezentowane przez doktoranta dzieło artystyczne jest wartościową prezentacją zdobytych do tej pory umiejętności, ukazując również potencjał umożliwiający jego dalszy rozwój.

Poziom wykonania Dzieła Artystycznego zasługuje na wysoką ocenę.

2. Ocena Opisu dzieła artystycznego.

Opis dzieła artystycznego składa się z Wstępu, IV rozdziałów z licznymi podpunktami, Zakończenia i Bibliografii.

Fei Liu rozpoczyna pracę od omówienia historycznego rozwoju opery buffo, podkreślając, że gatunek ten wyrósł w XVIII wieku z potrzeby komediowych przedstawień ukazujących codzienne życie, często z nutą satyry. Doktorant nakreśla historyczne i estetyczne podstawy gatunku oraz wymienia najważniejszych kompozytorów opery buffo, takich jak Mozart, Rossini i Donizetti, podkreślając ich znaczenie w ukształtowaniu tego stylu.

Szczególną uwagę poświęca charakterystyce bas-barytonu jako głosu komediowego, który odznacza się specyficznymi wymaganiami technicznymi i aktorskimi. Wprowadza czytelnika w różnorodność wyzwań, jakie niesie ten typ głosu, wskazując, że postaci komiczne w operze często wymagają od wykonawcy zaawansowanych umiejętności wokalnych i swobody scenicznej. Wprowadzenie do pracy pozwala zrozumieć, jak istotne jest właściwe połączenie komizmu i wokalne ekspresji dla pełnego oddania roli buffo.

Rozdział I – Sylwetki kompozytorów i tło historyczne wybranych utworów.

Analiza kompozycji Mozarta, Donizettiego i Rossiniego w ujęciu Doktoranta pokazuje ich wkład w rozwój opery buffo, a także wyzwania techniczne, jakie kompozytorzy ci stawiali przed głosami bas-barytonowymi. Liu Fei dostrzega nie tylko różnice stylistyczne między tymi twórcami, ale

i podobieństwa w podejściu do komediowego charakteru opery, co daje wgląd w różnorodność wyzwań interpretacyjnych, stawianym bas-barytonom w repertuarze buffo.

Doktorant podkreśla, jak z biegiem lat ewoluowały wymagania stawiane głosom męskim, zwłaszcza w kontekście kreacji komicznych, co stanowi doskonale wprowadzenie do dalszej części opisu.

Rozdział II – Głos bas barytonowy – omówienie klasyfikacji głosów ze szczególnym uwzględnieniem głosu bas barytonowego.

Autor analizuje, jak specyfika tego głosu – rozpiętość skali, intensywność brzmienia i wszechstronność ekspresyjna – pozwala na swobodną interpretację ról buffo. Doktorant podkreśla także, że głos bas-barytonowy zajmuje wyjątkowe miejsce w operze komicznej, będąc nie tylko głosem o walorach muzycznych, ale również kluczowym środkiem wyrazu w budowaniu komizmu. Rozdział ten omawia także techniczne wymagania, jakie opery buffo stawiają przed bas-barytonem, oraz specyfikę „patter arias”, gdzie szybkie tempo i rytmiczne teksty stanowią wyzwanie dla śpiewaka, szczególnie w warstwie dykcyjnej.

Rozdział III – Analiza wybranych fragmentów wraz z uwzględnieniem problemów wokalnych w połączeniu z zadaniami scenicznymi.

Trzeci rozdział pracy doktorskiej obejmuje szczegółową analizę wybranych fragmentów operowych, ilustrując problemy wokalne i sceniczne, z jakimi muszą zmierzyć się wykonawcy partii bas-barytonowych. Doktorant dogłębnie analizuje arie oraz duety w operach Rossiniego, Donizettiego i Mozarta, zwracając uwagę na charakterystyczne cechy każdej partii oraz na specyficzne wymagania techniczne, które stanowią istotę opery komicznej.

Na uwagę zasługują rozważania nad wyrazem artystycznym i ekspresją, szczególnie w utworach takich jak aria Basilia „La calunnia è un venticello” czy aria Figara „Non più andrai, farfallone amoroso”. Doktorant dogłębnie omawia subtelności dynamiczne, kolorystykę głosu i ekspresję w kontekście budowania postaci i komizmu scenicznego.

Liu Fei analizuje także wybrane nagrania wybitnych śpiewaków, którzy kreowali te role, co pozwala lepiej zrozumieć, jak różne interpretacje wpływają na odbiór postaci i komediowy efekt całej opery. W szczególności, doktorant docenia znaczenie wyważonego połączenia między techniką wokalną a umiejętnościami aktorskimi, podkreślając, że istotą udanej interpretacji w operze buffo jest zarówno precyzja wykonawcza, jak i komediowy styl, który nadaje postaci życie na scenie.

Rozdział IV – Wnioski na podstawie zaprezentowanych dzieł.

Doktorant podkreśla znaczenie bas-barytonu jako głosu kluczowego dla opery komicznej, wskazując na jego szczególną rolę w budowaniu humoru i napięć dramatycznych. Dochodzi do wniosku, że najważniejszym aspektem dla śpiewaka jest balans pomiędzy techniką wokalną a ekspresją sceniczną – elementem niezbędnym do kreowania przekonujących ról buffo. Zaznacza, że kluczowym zadaniem każdego wykonawcy tych partii jest wierne odtworzenie stylu komediowego, który podkreśla charakter dzieła, a jednocześnie odpowiada na współczesne oczekiwania publiczności.

Bibliografia

Opis dzieła artystycznego opiera się na szerokiej gamie źródeł zarówno klasycznych, jak i współczesnych, które stanowią podstawę teoretyczną do analizy opery buffo i roli bas-barytonu w tym gatunku. W bibliografii obejmującej 35 pozycji znajdują się między innymi prace wybitnych badaczy, takich jak *Donizetti. La vita* Williama Ashbrooka oraz *Le voci di Rossini* Gianluigiego Appolonii, które pozwalają zrozumieć kontekst historyczny oraz charakterystyczne cechy stylistyczne oper Donizettiego i Rossiniego. Doktorant korzysta także z literatury poświęconej Mozartowi, w tym pozycji Davida Cairnsa, *Mozart and His Operas*, co wzbogaca analizę dzieł Mozarta pod kątem estetyki i konwencji komediowych. Równie ważnym źródłem jest *The New Grove Dictionary of Opera*, które dostarcza syntetycznych opracowań na temat opery buffo i ról komediowych w operze. Dzięki szerokiemu i dobrze dobranemu zestawowi literatury, Liu Fei umiejętnie integruje różne podejścia do zagadnień muzycznych i wykonawczych, tworząc spójną i wszechstronną analizę głosu bas-barytonowego jako narzędzia komediowego w operze.

Doktorant przygotował bardzo rozbudowany i wnikliwy opis dzieła artystycznego. Zgromadzone w nim informacje ukazują, w moim odczuciu, drogę prowadzącą do świadomego wykonawstwa, popartego rzetelną wiedzą w zakresie wszystkich jego aspektów. Szczegółową analizę interpretacyjno-muzyczną dopełniają zamieszczone przykłady nutowe. Bardzo wartościowe są również osobiste refleksje na temat wykonawców spektakli analizowanych dzieł operowych, z którymi Doktorant zapoznał się na platformie YouTube.

Opis dzieła artystycznego spełnia wymogi merytoryczne stawiane pracom doktorskim. Pewne utrudnienie przy lekturze Opisu Dzieła Artystycznego stanowi brak spójności między Spisem treści a jego kolejnymi rozdziałami. Błędy edytorskie spowodowane z pewnością trudnościami i wyzwaniem jakie stawia praca pisana w języku obcym dla Doktoranta, winny być skorygowane w przypadku chęci dalszej publikacji.

Konkluzja

Praca doktorska Pana Fei Liu *Bas- baryton - jako głos komediowy. Problematyka zadań wokalnych i scenicznych w partiach buffo na wybranych przykładach.* jest istotnym wkładem w badaniach nad wykonawstwem muzycznym i stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Doktorant wykazał się wiedzą teoretyczną oraz umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Przedstawione Dzieło Artystyczne wraz z jego Opisem zasługuje na wysoką ocenę.

Praca doktorska spełnia wymagania art.187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.).

Prof. dr Andrzej Nanowski

